

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС

Дисципліна «Політологія»

1 семестр 2019/2020 навчальний рік

Викладач:	<i>Кваша Олександр Павлович, кандидат політичних наук, доцент кафедри «Філософії та СПН» philosof@dgma.donetsk.ua</i>
Кредити та кількість годин:	<i>1,5 ЕКТС години: денна форма навчання: лекції – 14 годин, практичні роботи (семинарські) – 6 годин; заочна форма навчання: лекції – 4 години.</i>
Статус дисципліни:	<i>вибіркова</i>
Мова навчання:	<i>українська</i>
Форма навчання:	<i>очна (денна)/заочна</i>

Донбаська державна машинобудівна академія

ПОГОДЖЕНО

Декан ФЕМ
проф. Мироненко Є. В.

_____ 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри «Філософії та СПН»
Завідувач кафедри _____
Протокол № « ____ » _____ 2020 р.

I. Опис навчальної дисципліни

В усі часи, а у наші дні особливо, політика надає важливий, часом доленосний вплив на життя окремих людей і цілих народів. Вона нерозривно пов'язана з найглибшими основами людської цивілізації. Ще Аристотель відзначав, що політика сягає своїм корінням в природу людини як соціальної істоти, яка здатна повноцінно жити лише в колективі, суспільстві і «приречена» взаємодіяти з іншими людьми.

Політичні знання і культура потрібні сьогодні будь-якій людині, незалежно від її професійної приналежності, оскільки, знаходячись в суспільстві, вона неминуче повинна взаємодіяти з іншими людьми і державою. Без володіння такими знаннями особа ризикує стати розмінною монетою в політичній грі, перетворитися на об'єкт маніпулювання і поневолення з боку активніших в політичному відношенні сил.

Українська національна система освіти переживає складний період. З одного боку, вона зобов'язана реагувати на глобальний процес суспільних змін, на нові умови соціалізації молоді, який належить жити і трудитися в світі, що значно відрізняється від того, в якому формувалися попередні покоління нашої країни. З іншого боку, вона повинна зберігати спадкоємність вітчизняної культури і традицій, остерігаючись політичної кон'юнктури.

Предметом вивчення об'єктивних закономірностей світового політичного процесу, політичних відносин в окремих країнах і групах держав; відносини між класами, державами, націями, де головне завдання полягає в тому, щоб утримати, зберегти або завоювати владу; способи управління соціально-політичними процесами.

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Формування когнитивних та афективних компетенцій в сфері знань основних світових і вітчизняних політологічних шкіл і напрямків, надання їм уявлень про політичні явища та процеси, формування у них навичок політичного аналізу та вміння застосовувати політичні знання у своїй професійній, громадській та політичній діяльності.

III. Результати навчання

За результатами навчання слухачі зможуть:

- знати: зміст предмета політичної науки та її інструментарій, сутність політики як соціального явища;
- сутність, структуру та функції політичної влади, механізм її функціонування в сучасній Україні;
- сутність, структуру, функції та типологію політичних систем;
- сутність та функції держави як головного інституту політичної системи суспільства;
- основні ознаки, засади та функції правової держави;
- сутність, структуру та чинники становлення громадянського суспільства.
- сутність і типи політичних процесів;
- поняття, форми і типи політичної участі;
- зміст і сутність виборчого процесу;
- сутність основних ідейно-політичних течій сучасності;
- сутність, структуру, функції та типологію політичної культури;
- зміст та основні напрями міжнародної політики, місце в ній зовнішньої політики України.

Вміти:

- визначати основні парадигми політичної науки;
- сформулювати головну суспільну мету політики;
- оцінювати сутність історичних етапів розвитку політичних ідей та їх основні досягнення;
- визначити сутність та специфіку політичної влади;

- розкрити причини виникнення держави, її сутність та функції;
- пояснити сутність громадянського суспільства;
- розрізняти державу і громадянське суспільство;
- визначити основні способи реалізації політичного процесу;
- орієнтуватися в структурі сучасних міжнародних відносин та зовнішньополітичній стратегії української держави.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Політологія						
1	Політичне життя і політична наука	5	2/1			3
2	Розвиток політичних ідей від античності до сучасності	6	2/1			4
3	Політична влада та її легітимність	4	1	1		2
4	Політичні еліти і політичне лідерство	4	1	1		2
5	Політична система	4	1/1	1		2
6	Держава як основний інститут політичної системи	5	1			4
7	Політичні партії та партійні системи	5	2/1	1		2
8	Політична культура и соціалізація	4	1	1		2
9	Політичний процес	3	1			2
10	Міжнародний політичний процес	5	2	1		2
Усього годин		45	14	6		25

V Теми семінарських занять

№ з/п	Тема заняття
1	Політична влада та її легітимність. Політичні еліти і політичне лідерство.
2	Політична система. Політичні партії та партійні системи.
3	Політична культура и соціалізація. Міжнародний політичний процес.

VI. Порядок оцінювання результатів навчання

Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Max балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
1	Контроль поточної роботи на семінарських заняттях	30	Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, виступати з доповідями з визначених питань, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.
3	Написання реферату, або презентація.	20	Студент здатний продемонструвати достатній рівень опанування основних положень з обраної тематики, демонструвати знання відповідної літератури, вміння аналізувати

			матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки.
4	Модульна контрольна робота	50	Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем модулю, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни.
Поточний контроль		100	
Підсумковий контроль		100	Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем курсу, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни.
Всього		100	

VII Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів заочної форми навчання

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Max балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
1	Тестова контрольна робота, яка виконується студентом індивідуально в системі Moodle	40	Студент виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
2	Письмовий залік	60	Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем курсу, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни.
Всього		100	-

VIII Критерії оцінювання сформованості програмних результатів навчання під час підсумкового контролю

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
Когнітивні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний продемонструвати знання і розуміння об'єкту та предмету політології; функції, що їх виконує в суспільстві політична наука та методи, які використовують ця наука для вивчення політичних процесів; студент здатний продемонструвати знання і розуміння основних історичних етапів розвитку політичної думки в світі та 	75-89% - студент припускається несуттєвих помилок у описі змісту знань і розумінні предмету політичної науки та її інструментарію, сутності політики як соціального явища, сутність, структуру та функції політичної влади, механізм її функціонування в сучасній Україні, сутності структури, функції та типології політичних систем, припускається несуттєвих помилок у описі змісту сутності та функцій держави як головного інституту політичної системи суспільства, сутності і типів політичних процесів, змісту і сутності виборчого процесу, сутності структури, функцій та типологію політичної культури, зміст та основні напрями міжнародної політики та місце в ній зовнішньої політики України.
	60-74% - студент припускається суттєвих помилок у описі змісту знань і розумінні предмету політичної науки та її інструментарію, сутності політики як соціального явища, сутність, структуру та функції політичної влади, механізм її

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
<p>в Україні, специфіку політичної влади та механізмами її формування і реалізації через політичні режими та політичну систему суспільства;</p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати знання і розуміння найважливіших політологічних понять і категорій. 	<p>функціонування в сучасній Україні, сутності структури, функції та типології політичних систем, припускається суттєвих помилок у описі змісту сутності та функцій держави як головного інституту політичної системи суспільства, сутності і типів політичних процесів, змісту і сутності виборчого процесу, сутності структури, функцій та типологію політичної культури, зміст та основні напрями міжнародної політики та місце в ній зовнішньої політики України.</p> <p>менше 60% - студент не може обґрунтувати свою позицію стосовно змісту знання і розуміння предмету політичної науки та її інструментарію, сутності політики як соціального явища, сутність, структуру та функції політичної влади, механізм її функціонування в сучасній Україні, сутності структури, функції та типології політичних систем, змісту сутності та функцій держави як головного інституту політичної системи суспільства, сутності і типів політичних процесів, змісту і сутності виборчого процесу, сутності структури, функцій та типологію політичної культури, зміст та основні напрями міжнародної політики та місце в ній зовнішньої політики України.</p>
<p>Афективні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний критично осмислювати матеріал; аргументувати власну позицію оцінити аргументованість вимог та дискутувати у професійному середовищі; • студент здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем; ініціювати і брати участь у дискусії, розділяти цінності колективної та наукової етики 	<p>75-89% - студент припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції в дискусіях на заняттях та під час захисту індивідуальних завдань, відчуває певні складності у поясненні нефахівцю окремих аспектів професійної проблематики</p> <p>60-74% - студент припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції, слабо виявляє ініціативу до участі у дискусіях та індивідуальних консультаціях за наявності складності у виконанні індивідуальних завдань; відчуває істотні складності при поясненні фахівцю або нефахівцю окремих аспектів професійної проблематики</p> <p>менше 60% - студент не здатний продемонструвати володіння логікою та аргументацією у виступах, не виявляє ініціативи до участі у дискусії, не здатний пояснити нефахівцю суть відповідних проблем професійної діяльності; виявляє зневагу до етики навчального процесу.</p>

ІХ ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
1.	Контроль поточної роботи на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> • фронтальне опитування за термінологічним матеріалом та за питаннями до семінарського заняття; • оцінювання активності участі у дискусіях
2.	Індивідуальні завдання	<ul style="list-style-type: none"> • письмовий звіт або реферат, або презентація про виконання індивідуального завдання; • оцінювання самостійності та якості виконання завдання в ході звіту-захисту та співбесіди

3.	Залікова контрольна робота	• питання до контрольної роботи
Підсумковий контроль		• питання до заліку

Х. Методичне забезпечення.

1. Диалектика политической деятельности и политических отношений: Монография/ А.А. Лузан, А.В. Бородай, А.П. Кваша. - Краматорск: ДГМА, 2008.- 88 с.
2. Дубінін, В.В. Розвиток політичної думки в Україні: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 216 с.
3. Дубінін В.В. Роль інтересів народу в становленні та розвитку політичної системи суспільства: Монографія.- Краматорськ: ДДМА, 2006.- 260 с.
4. Курс лекцій по дисципліне «Политология» (для всех специальностей заочного и дневного обучения) // Сост.: Дорошенко В.Н., Дубинин В.В. – Краматорск: ДГМА, 2000. 108 с.
5. Лузан А.А. Политическая жизнь общества: вопросы теории: Монография. - К.: Выща шк., 1989.- 151 с.
6. Паршакова, Е.Д. Развитие политических идей от Античности до начала XX века: учеб. пособие / Е.Д. Паршакова. – Краматорск: ДГМА, 2009. – 56 с. – ISBN 978-966-379-365-8.
7. Политология: тематика контрольных работ и экзаменационные вопросы (для студентов всех специальностей заочной формы обучения) / сост.: А. А. Лузан, А. П. Кваша. – Краматорск: ДГМА, 2012. – 48 с.
8. Политология: конспект лекций для студентов всех специальностей / сост.: А. П. Кваша. – Краматорск: ДГМА, 2013. – 133 с.
9. Словарь политических терминов: для студентов всех специальностей и форм обучения / сост. А. А. Лузан, А. В. Бородай, А. П. Кваша. – Краматорск: ДГМА, 2014. – 33 с.

Х.І Основна література

1. Акмалова, А.А. История политических и правовых учений : учеб. пособие / А.А. Акмалова, В.М. Капицын. – М. : Юриспруденция, 2004. – 288 с. – ISBN 5-8401-0139-7.
2. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
3. Графский, В.Г. История политических и правовых учений : учебник / В. Г. Графский. – М. : Проспект, 2005. – 600 с. – ISBN 5-9803-2998-8.
4. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 6-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2007.- 309 с.
5. Зотов, В.Д. История политических учений : учебник / В.Д. Зотов, Л.В. Зотова. – М. : Юрист, 2005. – 605 с. – ISBN 5-7975-0800-1.
6. История государственно-политических учений : учебник / под ред. В.В. Лазарева. – М. : Спарк, 2006. – 672 с. – ISBN 5-8891-4239-9.
7. История политических и правовых учений : XVII–XVIII вв. / отв. ред. В.С. Нерсесянц. – М. : Наука, 1989. - 448 с. – ISBN 5-02-012803-1.
8. История политических и правовых учений : учебник для вузов / под ред. В.С. Нерсесянца. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 736 с. – ISBN 5-86225-174-Х.
9. Матвеев С.А. Політологія: Навчальний посібник/ С.А.Матвеев, Л.С.Буланенко.- Х.: Одіссей, 2008.- 272 с.
10. Мухаев, Р.Т. Политология : учебник / Р.Т. Мухаев. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 495 с. – ISBN 5-238-00931-3.
11. Нерсесянц, В.С. История политических и правовых учений : учебник для вузов / В.С. Нерсесянц. – М. : Норма, 2005. – 704 с. – ISBN 5-8912-3942-6.

12. Омельченко, О.А. История политических и правовых учений (История учений о государстве и праве) : учебник для вузов / О.А. Омельченко. – М. : Эксмо, 2006. – 632 с. – ISBN 5-699-16044-2.
13. Панарин, А.С. Политология: общий курс : учеб. пособие / А.С. Панарин, И.А. Василенко. – М. : Логос, 2003. – 256 с. – ISBN 5-94010-191-7.
14. Погорелый, Д.Е. Политология: кредитно-модульный курс: хрестоматия / Д.Е. Погорелый. – 4-е изд., испр. и доп. – Харьков : Олант, 2007. – 552 с. – ISBN 966-8234-20-0.
15. Політологія : підручник / за ред. О.В. Бабкіної, В.П. Гобатенка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2001. – 528с. – ISBN 966-580-097-3.
16. Політологія : підручник / М.І. Панов (керівн. авт. кол.) [та ін.]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Концерн „Видавничий Дім „Ін Юре”, 2005. – 520 с. – ISBN 966-313-242-6.
17. Політологія : підручник / за ред. Ю.І. Кулагіна, В.І. Полуріза. – К. : Альтепрес, 2002. – 612 с. – ISBN 966-542-158-1.

XII. Інформаційні ресурси в Інтернет

1. www.dgma.donetsk.ua
2. www.ru.wikipedia.org

XIII. Політика доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу честі¹.

Окреслимо його основні складові:

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів.

Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

---

¹ Кодекс честі Донбаської державної машинобудівної академії / <http://www.dgma.donetsk.ua/kodeks-chesti.html>